

Opleidingseisen Kinderoncologieverpleegkundige

Datum: Laatst gewijzigd 1 oktober 2024
Versie: 2.3

Auteur:	kaderontwikkeling CZO
Beheerder document:	de heer M. Veldhuisen, portefeuillehouder cluster moeder-kindzorg, beleidsadviseur kaderontwikkeling
Datum vastgesteld:	1 februari 2023
Vastgesteld door:	mevrouw W.J.M van Zundert, directeur-bestuurder CZO a.i.
Aantal pagina's:	20

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Deskundigheidsgebied	4
2.1 Typering van het cluster	4
2.2 Typering context	4
2.3 Typering zorgvrager	4
2.4 Complexiteit van de aard van het werk	5
2.5 Beroepshouding	7
3. Eindtermen op basis van EPA's, EOL en CanMEDS	8
3.1 EPA's en EPA-overstijgende leeractiviteiten (EOL).....	8
3.2 CanMEDS.....	8
3.3 Ontwikkeling op EPA's en CanMEDS, supervisieniveaus en bekwaam verklaren	9
4. Eindtermen op basis van CanMEDS	11
CanMEDS 1: Vakinhoudelijk handelen.....	11
CanMEDS 2: Communicatie.....	14
CanMEDS 3: Samenwerking	16
CanMEDS 4: Kennis en wetenschap.....	16
CanMEDS 5: Maatschappelijk handelen.....	17
CanMEDS 6: Leiderschap	18
CanMEDS 7: Professionaliteit	18
5. Specifieke bepalingen	20
5.1 Instroomeisen	20
5.2 Eisen praktijkleersituatie	20
Bronnen.....	21

1. Inleiding

Dit document beschrijft de opleidingseisen voor de vernieuwde EPA-gerichte opleidingen in het samenhangend CZO-opleidingsstelsel. De CZO-opleidingseisen worden samengesteld middels tripartite overleg met experts van werkgevers, zorgprofessionals en opleiders. De directeur-bestuurder CZO stelt de opleidingseisen vast.

De opleidingseisen:

- Vormen de basis en het verantwoordingskader voor het civiel effect (landelijk erkend certificaat, diploma). Het CZO sluit hiermee zoveel mogelijk aan bij een landelijk en internationaal stelsel van initiële en post initiële opleidingen (mbo, hbo, wo) en maakt duidelijk hoe deze opleiding zich verhoudt tot een breder stelsel.
- Maken duidelijk hoe de opleiding samenhangt met andere opleidingen binnen het CZO-opleidingsstelsel.
- Geven het CZO minimale eisen van het eindniveau van de opleiding, zodat beoordeeld kan worden in hoeverre wordt opgeleid volgens de opleidingseisen. De eisen maken in grote lijnen duidelijk waartoe een student minimaal moet worden opgeleid.

Aan de totstandkoming van deze opleidingseisen hebben meegewerkt:

- CZO en CZO Flex Level
- Tripartite overleg 'experts' cluster moeder-kindzorg

Evaluatie van de opleidingseisen

Evaluatie van de vernieuwde verpleegkundige vervolgoedingen vindt plaats in 2023. Voor de medisch ondersteunende opleidingen volgt deze in 2025.

Het CZO evalueert periodiek de opleidingseisen.

Herziening van de opleidingseisen kan tussentijds plaatsvinden op basis van:

- (Door)ontwikkeling EPA-gericht opleiden/opleidingsstelsel.
- Ontwikkeling/bijstelling entrustable professional activities (EPA's).
- Actualisatie beroeps(deel)profielen/functieprofielen/expertisegebieden.
- Overige evaluatie audits en erkenningen.

2. Deskundigheidsgebied

2.1 Typering van het cluster

De CZO erkende opleidingen zijn door CZO Flex Level ingedeeld in vier clusters:

- acute zorg
- langdurige zorg
- medisch ondersteunend
- moeder-kindzorg

De opleiding tot kinderoncologieverpleegkundige is één van de opleidingen in het cluster moeder-kindzorg.

2.2 Typering context

Typering context met betrekking tot kern-EPA's.

De kinderoncologieverpleegkundige werkt in zorgorganisaties, kinderspices of in de trans- en extramurale setting. De zorg- en behandelomgevingen zijn zoveel mogelijk aangepast aan de leeftijden en ontwikkelingsfasen van de kinderen, waarbij ernaar gestreefd wordt dat deze voor de kinderen herkenbaar, vertrouwd, veilig en acceptabel zijn. Er wordt gewerkt in de curatieve zorg, de nazorg en/of secundaire en tertiaire preventie, palliatieve zorg en terminale zorg.

Gegeven de beperkte omvang van de patiëntengroep en zijn specifieke kwetsbaarheid wordt er vanuit een centrale zorgorganisatie nauw samengewerkt met een aantal kinderafdelingen van zorgorganisaties verspreid over het land om zorg dichtbij huis mogelijk te maken (Shared Care Centra). Vanuit de extramurale setting worden teams gevormd, waarbinnen een kinderoncologieverpleegkundige werkzaam is.

Gezien de afhankelijkheid en kwetsbaarheid van het kind, zijn internationale verdragen en verklaringen opgesteld, waarin de bijzondere bescherming, zorg en aandacht voor het kind zijn vastgelegd. In het verlengde van de Rechten van het Kind is het Handvest Kind en Ziekenhuis geschreven. Onder invloed van de maatschappelijke ontwikkelingen is dit in 2014 herschreven naar het Handvest Kind & Zorg, zodat een (ziek) kind met een gezondheidsvraag de vereiste zorg kan ontvangen van speciaal hiervoor opgeleide professionals, waaronder de kinderoncologieverpleegkundige, in alle velden van de maatschappij.

2.3 Typering zorgvrager

Met betrekking tot de kern-EPA's:

In Nederland krijgen per jaar ongeveer 600 kinderen kanker. Dit betreft een groot aantal, zeer verschillende vormen van kanker, verdeeld over drie hoofdgroepen: hematologische oncologie, neuro-oncologie en solide tumoren. Veel soorten kinderkanker worden niet of nauwelijks bij volwassenen gezien en andersom worden de veel voorkomende vormen van kanker bij volwassenen niet of nauwelijks gezien bij kinderen. Tot de context van de zorg behoort nadrukkelijk gezin/familie/naasten en omgeving van het kind. Kanker heeft, vanwege het vaak levensbedreigende karakter, gevolgen

voor het fysieke, psychische, sociale, emotionele en spirituele welbevinden van het kind en de kwaliteit van leven.

Het kind vormt samen met de ouders/familie/gezin/naasten een onlosmakelijke eenheid. De kinderoncologieverpleegkundige heeft met allen te maken. Daarom wordt de zorg gericht op gezinsgerichte zorg.

De aandoening, de behandeling en het ziekenhuisverblijf heeft blijvende gevolgen voor de verdere ontwikkeling van het kind. Hierdoor is het van essentieel belang dat een belemmering in de ontwikkeling zoveel mogelijk wordt voorkomen of beperkt. Continuïteit en het stimuleren van het normale leef-en ontwikkelingsritme is een belangrijk onderdeel van de verpleegkundige zorg. Tijdens het uitvoeren van het zorgproces werkt de kinderoncologieverpleegkundige nauw samen met de ouders en overige gezinsleden. Ook wordt samengewerkt met medisch pedagogische zorg en maatschappelijk werk op het gebied van psychosociale zorg. Er wordt shared decision making ingezet en er worden voorwaarden geschapen voor kind- en familieparticipatie.

In het algemeen wordt onder 'kind' verstaan: een individu tussen 0-18 jaar. Juridisch gezien wordt een onderscheid gemaakt tussen 0-12-jarigen, 12-16-jarigen en 16-jarigen en ouder. Dit onderscheid is vooral van belang voor het 'informed consent', zoals geregeld in de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), waardoor de 12-16-jarige mag meebeslissen over zijn behandeling en zorg.

2.4 Complexiteit van de aard van het werk

Complexiteit is binnen het gehele moeder-kind cluster als volgt gedefinieerd: complexiteit is afhankelijk van de mate van ziek zijn, de technologische hulpmiddelen en het aantal verschillende specialismes die erbij betrokken zijn.

De taken, verantwoordelijkheden en zelfstandigheid van de kinderoncologieverpleegkundige richten zich op alle complexiteitsniveaus van de zorgsituatie(s), inclusief de initiële opvang van het kind met hoogcomplexiteit zorgvraag. In de werksituatie wordt geanticipeerd op plotselinge veranderingen die een bedreiging zijn voor het kind. De kans op al dan niet verwachte complicaties met ernstige zo niet fatale gevolgen zijn aanwezig.

Kanker krijgt door betere behandelmethoden steeds meer een chronisch karakter. Perioden van actieve ziekte en behandeling worden afgewisseld met perioden van remissie. De kinderoncologieverpleegkundige verleent zorg binnen zowel klinische, poliklinische als dagbehandelingszorg. Het gaat hierbij om kinderen met een oncologische aandoening in alle ontwikkelingsfasen, en -niveaus. Alle fasen van het ziek zijn van het kind, zowel curatie, preventie van complicaties, nazorg, palliatieve zorg en terminale zorg zijn van belang. Men heeft te maken met de in deze fasen voorkomende anatomie, aangeboren en/of verworven, acute en chronische aandoeningen en de hieruit volgende medische behandelingen.

Actieve betrokkenheid bij specifieke diagnostiek en ingrijpende oncologische behandelingen

Er kunnen gezondheidsproblemen ontstaan als reactie op de ingrijpende behandeling en/of als gevolg van het voortschrijdend ziekteproces. Deze reacties kunnen leiden tot levensbedreigende complicaties.

Het is belangrijk dat de kinderoncologieverpleegkundige eventuele risico's op complicaties voorziet, signaleert en op methodische wijze veranderingen in de gezondheidstoestand observeert en interpreteert en op basis van observaties in multidisciplinair teamverband de daarbij horende verpleegkundige interventies uitvoert en de effecten evalueert. In acute situaties wordt er handelend opgetreden. De verpleegkundige interventies kunnen, wanneer curatie al dan niet meer mogelijk is, bestaan uit symptoombestrijding en ondersteunende zorg om de kwaliteit van leven zo optimaal mogelijk te maken (supportive care).

Aandachtspunten zijn:

- Het kind als een zich ontwikkelend individu brengt specifieke (dreigende) gezondheidsproblemen met zich mee. De ontwikkelingsfase waarin een kind zich bevindt, is medebepalend voor zijn zorgbehoefte en dus voor de inhoud van de zorgverlening.
- De groep kinderen (0-18 jaar) die oncologische zorg ontvangt, is een heterogene groep met een grote diversiteit aan ziektebeelden en (aangeboren) beperkingen in de oncologische context. Veelal is er sprake van de grondslag 'somatische aandoening/beperking'. Het kind ontwikkelt zich niet altijd volgens kalenderleeftijd. De zorgbehoefte van (ernstig) zieke kinderen en kinderen met een beperking en hun reactie op de behandeling en kinderverpleegkundige zorg, thuis en in het ziekenhuis, vragen extra aandacht, begrip en geduld. Dat geldt ook voor kinderen die palliatieve zorg krijgen: kinderen van 0-18 jaar met een levensbedreigende of levensduur beperkende ziekte vragen specifieke kinderverpleegkundige zorg.
- Een kind reageert op zijn eigen wijze op zijn ziek zijn. Dit komt tot uiting op somatisch, psychisch en sociaal vlak. De kinderoncologieverpleegkundige observeert en interpreteert de behoeften en wensen van het kind. Deze behoeften en wensen zijn gekoppeld aan de ontwikkelingsfase en -niveau en de gegevens uit de diagnose.
- De aandoening, de behandeling en het verblijf in het ziekenhuis/zorgorganisatie c.q. de (verpleegkundige) oncologische zorg in de thuissituatie, kunnen van blijvende invloed zijn op de verdere ontwikkeling van het kind. Daarom is het van essentieel belang dat een belemmering in de ontwikkeling zoveel mogelijk wordt voorkomen of beperkt. Continuïteit het stimuleren van het normale leef- en ontwikkelingsritme is een belangrijk onderdeel van de verpleegkundige zorg.
- Tijdens de uitvoering van het zorgproces schept de kinderoncologieverpleegkundige de voorwaarden voor en ondersteunt ouders/verzorgers/naasten in het voeren van de regie- en zelfmanagement. De kinderoncologieverpleegkundige leert de ouders de eventueel uit te voeren behandeling en zorg. Zorgprocessen richten zich op het ondersteunen of bevorderen van zelfmanagement in plaats van wat het gezin niet (meer) zelf kan. 'Zelfredzaam als het kan' en 'samen redzaam als het moet' - 'zorg zo nodig, waar nodig'.

Zelfstandigheid

De kinderoncologieverpleegkundige heeft als artikel 3 beroep wet BIG een functioneel zelfstandige bevoegdheid voorbehouden handelingen.

De kinderoncologieverpleegkundige heeft een hoge mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid en werkt in opdracht van de behandelend arts.

Aanvulling op de generieke complexiteit van de aard van het werk met betrekking tot de specifieke EPA's:

De kinderoncologieverpleegkundige is in staat om zorg te dragen voor:

- Het hemato-oncologische zorgvragende kind met een hemato-oncologische aandoening met een hooggespecialiseerde behandeling.
- Een instabiel vitaal bedreigd kind met een oncologische aandoening (onvoldoende reagerend op ondersteunende therapie waarbij intensivering en/of overname vitale functies noodzakelijk is).

2.5 Beroepshouding

Met betrekking tot de kern-EPA's.

De kinderoncologieverpleegkundige:

- Toont een professionele en respectvolle omgang (direct en indirect) met collega's, het kind en diens ouders/verzorgers, rekening houdend met eventuele beperkingen.
- Toont verpleegkundig leiderschap, bijvoorbeeld aansturing van collega's.
- Stelt zich verantwoordelijk op in het hanteren van de grenzen van de eigen deskundigheid als gespecialiseerde verpleegkundige binnen de zorg; schakelt tijdig andere disciplines/de juiste professionals in.
- Is in staat eigen behoefte aan psychosociale zorg in te schatten en vraagt waar nodig hulp bij de verwerking van traumatiserende gebeurtenissen.
- Draagt bij aan de continuïteit en kwaliteit van zorg, kan daarbij afdelingsoverstijgend denken. Daarnaast is de student/professional in opleiding zich ervan bewust dat het kind zich beweegt in de ketenzorg en weet wat van belang is op andere plekken in de keten.
- Reflecteert voortdurend en methodisch op het eigen handelen ten aanzien van het kind en de samenwerkingspartners, in relatie tot de beroepscode en beroepswaarden.
- Werkt aan de ontwikkeling van de eigen deskundigheid en die van de eigen beroepsgroep door kennis te zoeken, te delen en bij te dragen aan praktijkgericht onderzoek.
- Bevordert de gezondheid van het kind. Dit betreft niet enkel zorggerelateerde preventie, maar ook collectieve preventie.

3. Eindtermen op basis van EPA's, EOL en CanMEDS

De EPA's, EPA-overstijgende leeractiviteiten (EOL) en de CanMEDS vormen het gemeenschappelijk fundament voor/onder de eindtermen binnen het EPA-gericht opleiden. De CanMEDS zijn geïntegreerd in de EPA's en daarmee ontleen ze hun concrete betekenis en context aan de EPA's en de EPA-overstijgende leeractiviteiten.

3.1 EPA's en EPA-overstijgende leeractiviteiten (EOL)

Een opleiding bestaat uit EPA's en EPA-overstijgende leeractiviteiten (EOL). Met de EOL wordt ruimte geboden om, op basis van de beschreven Kaders en uitgangspunten voor EOL, zowel persoonlijke ontwikkeling als de professionele beroepsontwikkeling optimaal vorm te geven. De leeractiviteit wordt afgesloten met een vorm van toetsing.

De volgende EPA's zijn van toepassing op het functiegebied

Overzicht EPA's opleiding kinderoncologieverpleegkundige

Code	Kern-EPA's	Aantal CZO Credits per EPA
LZ-FO-3*	Zorgdragen voor de oncologische zorgvrager of het kind met een oncologische aandoening in de diagnostische fase.	10
LZ-FO-4*	Zorgdragen voor de oncologische zorgvrager of het kind met een oncologische aandoening in de behandelfase.	15
MK-FO-3*	Zorg verlenen aan een pasgeborene/kind in de palliatieve en/of stervensfase.	5
MK-KO-EOL-1	EPA-overstijgende leeractiviteit	5

Code	Specifieke EPA's	Aantal CZO Credits per EPA
LZ-FO-5*	Zorgdragen voor de hemato-oncologische zorgvrager of het kind met een hemato-oncologische aandoening met een hooggespecialiseerde behandeling.	10
MK-KO-1	Zorgdragen voor een instabiel vitaal bedreigd kind met een oncologische aandoening (onvoldoende reagerend op ondersteunende therapie waarbij intensivering en/of overname vitale functies noodzakelijk is).	15

* Deze functie-overstijgende EPA's (kern of specifiek) worden in meer opleidingen gebruikt, soms zelfs in verschillende clusters.

3.2 CanMEDS

Alle CanMEDS-competentiegebieden zijn geïntegreerd en geoperationaliseerd in de EPA's en in de EOL. Afhankelijk van de aard en inhoud van de EPA zijn meerdere CanMEDS-competentiegebieden verankerd in bijvoorbeeld de activiteiten, kennis, vaardigheden en gedrag van de betreffende EPA. Daarmee staan zij ten dienste van de EPA's en de EOL. Zij bieden relevante input voor het zichtbaar maken van de ontwikkeling van de student door hierover tussentijds feedback te geven aan de student en deze te laten reflecteren.

3.3 Ontwikkeling op EPA's en CanMEDS, supervisieniveaus en bekwaam verklaren

EPA's zijn gebaseerd op de competenties die in de CanMEDS beschreven zijn en vormen de praktische vertaling van de competenties. Op basis van de ontwikkeling van de student neemt de begeleider, samen met de student, beslissingen over de benodigde mate van supervisie per EPA. Daarmee wordt dus ook inzichtelijk wat de ontwikkeling is van de student op de CanMEDS-competentiegebieden. Wanneer de student meer bekwaam wordt, groeit het vertrouwen van de student en de begeleiders en is er minder supervisie nodig.

Supervisieniveaus

Binnen het EPA-gericht opleiden wordt uitgegaan van vijf supervisieniveaus. Uitgangspunt is dat de student wordt opgeleid tot en met supervisieniveau 4 'zelfstandig uitvoeren'.

	Supervisieniveau
1	Student mag observeren, maar de EPA niet uitvoeren.
2	Student mag de EPA uitvoeren onder directe supervisie, waarbij de supervisor fysiek aanwezig is in dezelfde kamer.
3	Student mag de EPA uitvoeren onder indirecte supervisie, waarbij supervisor niet fysiek aanwezig is, maar wel snel beschikbaar als dat nodig is.
4	Student voert de EPA geheel zelfstandig uit.
5	De student verleent supervisie op deze EPA aan junior studenten ¹ (valt buiten het civiel effect van de CZO-opleidingen).

Bekwaam verklaren

Na de ontwikkeling in het leerproces van de student en daarmee de groei in de verschillende supervisieniveaus volgt het proces van 'bekwaam verklaren'. De student die bekwaam verklaard wordt voor een EPA, is zowel 'kundig', 'competent' als 'geschikt' voor de uitvoering van deze professionele activiteit. Bekwaam verklaren vindt plaats op niveau van de EPA's, de betreffende eindtermen en CanMEDS zijn daar onderdeel van.

---

¹ De zorgorganisatie bepaalt of een zorgprofessional in staat is om een student op te leiden.

Het behalen van het CZO-diploma voor de betreffende opleiding en/of het digitale CZO-certificaat voor afzonderlijke kern- en/of specifieke EPA's van CZO-opleidingen is gekoppeld aan het behalen van supervisieniveau 4 met bekwaamverklaring.

4. Eindtermen op basis van CanMEDS

Eindtermen zijn geformuleerd volgens het CanMEDS-model. De CanMEDS zijn geoperationaliseerd in EPA's en EPA-overstijgende leeractiviteiten.

CanMEDS 1: Vakinhoudelijk handelen

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van het uitvoeren van methodische werkprocessen. Verlenen van zorg in laag-, midden- en hoogcomplexiteit situaties.

Verzamelen en interpreteren van gegevens

De kinderoncologieverpleegkundige:

- 1.1. Vormt zich bij het kind met een oncologische aandoening en de daaruit voorkomende gezondheidsproblemen in voorspelbare en onvoorspelbare situaties, op basis van de (hetero)anamnese, een gedetailleerd beeld van de (levensbedreigende) gezondheidsproblematiek van het kind. Formuleert de verpleegkundige diagnose, verzamelt continu en systematisch directe en indirecte gegevens en stelt op basis hiervan de benodigde verpleegkundige zorg bij.

Aandachtspunten zijn:

- Kortdurend en/of langdurig cyclisch karakter en de urgentie van de zorgsituatie.
- De communicatieve beperkingen gerelateerd aan de ontwikkelingsfase en/of de aandoening van het kind.
- Verzamelen, selecteren, analyseren, interpreteren en controleren van gegevens en parameters en deze met elkaar in relatie brengen.
- Toepassen van verschillende diagnostische maatregelen, zoals het afnemen van (gevalideerde) meetinstrumenten of gebruik van screeningsmethoden.
- Veranderingen in de parameters van de vitale functies en de interpretatie daarvan.
- Fysiologie, pathologie (incl. stadierungen), etiologie, symptomatologie, prognose, ingrepen, therapieën en bijwerkingen daarvan en het effect op de zorgvrager en diens naasten.
- Het chronische karakter van de oncologische aandoening en de gevolgen daarvan.
- Samenhang en wisselwerking tussen alle (vitale) gezondheidsproblemen en de gevolgen vanuit de vier dimensies: fysiek, psychisch en sociaal, spiritueel.
- Methodisch observeren, meten en bewaken van het kind (vitale functies)
- Typerende kenmerken van de oncologische setting met langdurige (keten)zorg, frequentie van onderzoek en behandeling en de invloeden daarvan op kind en gezin.

Plannen van de zorg

- 1.2. Plant op systematische wijze de zorg op alle complexiteitsniveaus, stelt prioriteiten in verpleegkundige interventies. Beargumenteert de keuze van interventies en prioriteitstelling en geeft (pro)actieve ondersteuning aan het medische beleid en het beleid van andere disciplines. Doet dit aan de hand van de gestelde gezondheidsproblemen. Stelt zo nodig het zorgplan bij.

Aandachtspunten zijn:

- Actuele gezondheidstoestand van het kind.
- Voorspelbaarheid en verloop van de gezondheidsproblemen.
- Te verlenen (basis) zorgactiviteiten.
- Mate van mogelijkheid tot communicatie.
- Ouders/verzorgers/naasten.
- Leeftijd, culturele en psychische, maatschappelijke, culturele of spirituele aspecten en persoonlijke ontwikkeling van het kind.
- Betrokken disciplines (in de keten).
- Continuïteit van zorg
- Transitieprocessen

Uitvoering en bewaking van zorg

1.3. Voert op verantwoorde en doeltreffende wijze de verpleegkundige zorg uit, ook als geen standaarden of behandelingsvoorschriften voorhanden zijn, en verleent zorg aan het kind en het gezin met een laag-midden complexe zorg of aan het kind waarbij de vitale functies verstoord zijn die leiden tot:

- Preventieve maatregelen, complexe (gecombineerde) oncologische behandeling(en) en gevolgen en complicaties van de behandeling(en).
- Ondersteuning van vitale functies.
- (complexe) farmacotherapeutische behandeling.
- Ondersteuning bij onderzoek en behandelingen.
- Acut en/of adequaat handelend optreden.

Aandachtspunten zijn:

- Het kind en naasten begeleiden bij het doorlopen van de verschillende fasen van het oncologische ziekteproces.
- Veiligheid bieden aan de zorgvrager en naasten gedurende alle fasen van het oncologische ziekteproces en bij eventuele overplaatsing binnen de zorgketen intra-, trans- en extramuraal.
- Shared decision making.
- Intensieve ondersteuning en bevordering van zelfzorg en zelfmanagement van het kind en/of de ouders/verzorgers/naasten.
- Persoonlijke ontwikkeling van het kind.
- Een kindvriendelijke omgeving.
- Adequaot optreden in een acute of onvoorspelbare situatie.
- Reduceren van angst, stress en/of pijn.
- Een situatie creëren waarin het kind zo min mogelijk last ondervindt van apparatuur, instrumentarium en omgevingsfactoren.
- Behoud/bevorderen van de mobiliteit en autonomie van het kind met gebruikmaking van beschikbare hulpmiddelen, werkwijzen en innovatieve zorgtechnologie.
- Onderhouden van een goede voedingstoestand.
- Inschakelen van en samenwerken met verschillende betrokken disciplines zowel intra- als extramuraal.
- Palliatieve zorg en/of supportive care (ondersteunende zorg).
- Terminale zorg.
- Werken met Volledig Implanterbaar Toedieningsstelsel (VIT).

- Werken met centrale lijn.
- (experimentele) Behandelingen in klinisch wetenschappelijk onderzoeksverband, fase studies.

- 1.4. Observeert, signaleert en bewaakt bij het kind op alle complexiteitsniveaus gezondheidsbedreigende symptomen op fysiek, psychisch en sociaal gebied. Neemt op basis van deze signalen voorzorgsmaatregelen om gezondheidsbedreigingen en complicaties te voorkomen of te beperken.

Heeft permanent aandacht voor infectiepreventie, microbiële resistentieproblematiek en factoren in de omgeving van het kind die een (levens)bedreiging (kunnen) vormen en voorkomt verspreiding.

Aandachtspunten zijn:

- (Kruis)infecties; vooral bij een immuun gecompromitteerde toestand.
- Preventie en behandeling van pijn.
- Naleven richtlijnen infectiepreventie.
- Het beoordelen van het ontwikkelingsniveau van het kind en het vroegtijdig onderkennen van bedreigingen hierin.

- 1.5. Observeert en signaleert gezondheidsbedreigende symptomen op fysiek, psychisch en sociaal gebied op alle complexiteitsniveaus van het kind. Geeft begeleiding en voorlichting aan het kind en/of diens ouders/verzorgers/naasten.

Aandachtspunten zijn:

- Ingrijpende medische behandelingen en de daarbij gepaard gaande complicaties en/of gevolgen daarvan.
- Cultuur- en ziektebeleving van het kind en diens naasten.
- Mentale (gedrags)veranderingen bij kinderen
- Technische omgeving van de afdeling.
- Signaleren, begeleiden en reduceren van pijn en/of stress.
- Reduceren van (doods)angst bij zowel het kind als diens naasten.
- Begeleiden in de palliatieve, stervensfase en bij (aanstaand) overlijden.

- 1.6. Voert technische handelingen uit ten behoeve van de behandeling met behulp van onder andere complexe technologie en -apparatuur en instrumenteel-technische voorzieningen, zoals ondersteuning vitale functies.

Aandachtspunten zijn:

- Het uitvoeren en gemotiveerd afwijken van geldende protocollen, richtlijnen en procedures op alle complexiteitsniveaus.
- Het effectief toepassen van informatietechnologie en verwerking van zorgdata in de eigen werksetting.

- 1.7. Organiseert en coördineert de laag-, midden- en hoogcomplexe zorg rond het kind en diens naasten en schakelt waar nodig tijdig hulp van artsen en/of andere disciplines in bij risicovolle situaties. Initieert, coördineert en participeert daarbij op het juiste moment in de verschillende overlegsituaties.

- 1.8. Bereidt het kind met laag-, midden- en hoogcomplexe zorg voor op intern en extern transport en continueert de begeleiding en bewaking van de vitale functies tijdens het transport.

Evalueren en rapporteren

- 1.9. Organiseert en coördineert de totale verpleegkundige zorg rond het kind en diens naasten en treedt op als intermediair tussen het kind, diens naasten en andere disciplines.
- 1.10. Evalueert en rapporteert continu en systematisch over de snel wisselende gegevens en zorgresultaten van het kind. Stelt het zorgplan bij aan de hand van de resultaten en draagt over.

CanMEDS 2: Communicatie

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van doelmatig en effectief communiceren met het kind en alle betrokkenen. Rekening houdend met de ontwikkelingsfase van het kind en de diversiteit en culturele achtergronden. Rekening houdend met verschillende verantwoordelijkheden van functionarissen op diverse niveaus.

De kinderoncologieverpleegkundige:

- 2.1. Geeft psychosociale zorg en begeleiding aan het kind en/of naasten binnen de werksetting, in alle fasen van het ziekteproces en op alle complexiteitsniveaus. Past hierbij de principes van gezinsgerichte zorg toe.

Aandachtspunten zijn:

- Opbouwen van een effectieve- en vertrouwensrelatie met het kind en de ouders/verzorgers/naasten.
- Factoren die een voor het kind normale ontwikkeling en welzijn zorgen, in stand houden dan wel bevorderen.
- Persoonlijke factoren van het kind en gezin. De kinderoncologieverpleegkundige dient zich continu te kunnen verplaatsen in het perspectief van zowel het kind als de ouders, daarbij rekening houdend met de leeftijd van het kind, waarden en normen, etniciteit/cultuur, levensovertuiging, achtergrond, taalbeheersing, kennis- en begripsniveau, emotie, copingstijl, draagkracht en autonomie van kind en ouders/verzorgers/naasten.
- Creëren van een klimaat waarin de normale, fysieke, psychische en sociale ontwikkeling doorgang kan vinden met het doel dat het kind, kind kan blijven, ouders de ouderrol kunnen blijven vervullen en dat de relatie tussen het kind en de sociale omgeving in stand blijft dan wel bevorderd wordt.
- Hanteren van communicatieve vaardigheden, toegespitst op het ontwikkelingsniveau en de belevingswereld van het kind.
- Ondersteunen en bevorderen van transitieprocessen.
- Crisisinterventie.

- 2.2. Draagt zorg voor een effectieve communicatie en interactie met alle betrokkenen binnen de integrale keten.
- 2.3. Communiceert en handelt volgens de gebruikelijke methodiek. Doet dit in samenwerking met (zorg)professionals. Houdt daarbij rekening met de eigen beroepsgrenzen, de feitelijke en de

te verwachte gevolgen van onderzoek en behandeling in acute en/of levensbedreigende situaties. Doet dit op een zodanige wijze dat weloverwogen besluiten genomen kunnen worden over de behandeling en de zorgverlening, met toestemming van het kind (informed consent, shared decision making).

Aandachtspunten zijn:

- Vraagstukken met ethische afwegingen.
- Het, in elke fase, kunnen ondersteunen van het kind op verschillende ontwikkelingsniveaus, leeftijden en naasten in besluitvormingsprocessen rond starten, wijzigen, voortzetten en stoppen van de behandeling.
- De betrokkenheid, verantwoordelijkheid en draagkracht/last van de ouders/verzorgers/naasten.

- 2.4. Geeft voorlichting aan het kind en diens naasten met gebruik van digitale communicatiehulpmiddelen (onder andere zorgapplicaties, zorg op afstand, beeldbelmogelijkheden) om het kind zoveel mogelijk de gelegenheid te bieden de zorg voor zichzelf en het kind zelf uit te voeren.

Aandachtspunten zijn:

- Toepassing van e-health ter ondersteuning en/of verbetering van de gezondheidssituatie van het kind.
- Instrueert en motiveert het kind om interactieve digitale hulpmiddelen, informatietechnologie en zorgapplicaties te gebruiken ter verbetering en ondersteuning van diens gezondheid.
- Voorlichting geven aan het kind, de ouders/verzorgers/naasten in het omgaan met technologieën en mogelijke daaruit voortvloeiende complicaties.
- Voorlichting geven aan ouders/verzorgers/naasten over de mogelijke reacties van het kind in relatie tot het ontwikkelingsniveau van het kind.
- Ouders informeren over patiëntenverenigingen en anderen die hen ondersteuning kunnen bieden met betrekking tot de zorg voor hun kind en ter ondersteuning van henzelf.
- Aanvullend op de informatie van de arts mondelinge voorlichting en schriftelijke informatie geven over behandeling, zelfonderzoek, symptomen en signalen en klinisch wetenschappelijk onderzoek gericht op het tijdig signaleren van mogelijke complicaties of terugkerende ziekte.
- Het vinden van een evenwicht tussen enerzijds de gevolgen van de ziekte en de medische behandeling en anderzijds de gewenste ontwikkeling van het kind.
- Mondelinge voorlichting en schriftelijke informatie verstrekken over een gezond leefpatroon en het trainen van kinderen en gezin/familie/naasten in het gebruik van medicatie en therapietrouw.
- Verifiëren en in de juiste context plaatsen van (zelf) verkregen informatie uit diverse bronnen evenals aan mogelijk ontstane chronische beperkingen en/of noodzakelijke veranderingen in het leefpatroon.

- 2.5. Communiceert mondeling en schriftelijk op operationeel niveau en rapporteert op een adequate wijze aan alle betrokkenen.

- 2.6. Maakt gebruik van informatietechnologie als onderdeel van de digitale overdracht binnen de integrale keten.

- 2.7. Bemiddelt bij tegenstrijdige belangen en/of conflicten met het doel om wederzijdse effectieve communicatie te bewaken en/of te verbeteren.

CanMEDS 3: Samenwerking

Het ontwikkelen van competenties in doelmatig en effectief samenwerken met alle betrokkenen, inclusief het kind en diens naasten. Samenwerken op verschillende niveaus: monodisciplinair, multidisciplinair en interprofessioneel. Het nemen van verantwoordelijkheden tot en met het hoogste complexiteitsniveau.

De kinderoncologieverpleegkundige:

- 3.1. Neemt de overdracht van het kind in de ketenzorg op een systematische wijze in ontvangst en verwerkt de gegevens uit de overdracht op een adequate wijze. Organiseert het zorgplan als een onderdeel van de ketenzorg die het kind doorloopt. Draagt de zorg en de behandeling van het kind op een systematische wijze over aan betrokkenen binnen de keten.
- 3.2. Stemt de (keten)zorg intra- en extramuraal af met de verschillende disciplines die bij de uitvoering van de behandeling van het kind betrokken zijn.

Aandachtspunten zijn:

- Complexiteit van de gezondheidssituatie van het kind en de snelheid waarmee de gezondheidssituatie kan wisselen.
  - Proactieve werkwijze.
  - Intensiteit van de multidisciplinaire en interprofessionele samenwerking.
  - Op het juiste moment initiëren van verschillende overlegsituaties in de organisatie van de (keten)zorg en de continue (transmurale) afstemming daarvan op de (soms snel wisselende) medische behandeling en zorg.
  - Participeren en inbreng hebben in deze verschillende overlegsituaties.
  - De belastbaarheid van ouders en/of verzorgers.
- 3.3. Levert een bijdrage aan de ethische besluitvorming in de behandeling en de zorg voor het kind in de ketenzorg door actief te participeren in overlegsituaties.
- 3.4. Verleent consult en/of geeft advies en instructie over de zorg aan verpleegkundigen en overige beroepsbeoefenaren over de zorg aan kinderen met een oncologische aandoening.

CanMEDS 4: Kennis en wetenschap

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van professionele vakinhoudelijke kennis, vaardigheden, attitude en het leveren van een bijdrage aan de innovatie van het beroep.

De kinderoncologieverpleegkundige:

- 4.1. Past evidence based en best practices toe in de dagelijkse beroepspraktijk.

Aandachtspunten zijn:

- Werkt volgens protocollen en richtlijnen.
- Levert een bijdrage aan de aanpassing van evidence based en best practice richtlijnen en protocollen.
- Signaleert en meldt het ontbreken van protocollen en richtlijnen op relevante gebieden en levert een bijdrage aan de ontwikkeling hiervan.
- Levert een bijdrage aan de verbetering van de kwaliteit van zorg aan de zorgvrager en aan de kwaliteit van de ketenzorg door het participeren in werkgroepen en projecten op afdelingsniveau.

- 4.2. Formuleert, aan de hand van de methodische kwaliteitscyclus, concrete probleem- of vraagstellingen om de beroepspraktijk te verbeteren.

Aandachtspunten zijn:

- Draagt zorg voor het actueel houden van vakkennis en innovatie-ontwikkelingen in het eigen vakgebied met vakliteratuur, congressen, symposia, e-learning, bij- en nascholing.
- Handelt evidence based en volgens best practices.
- Draagt bij aan het evidence based handelen door het ontwikkelen en verbeteren van de beroepssituatie door vanuit een probleem- en/of vraagstelling een ontwikkel- c.q. verbeterplan op te stellen.

- 4.3. Draagt bij aan kwaliteitszorg, legt aan beroepsgenoten verantwoording af over het eigen professioneel handelen, geeft uitleg en werkinstructies aan studenten en/of professionals.

- 4.4. Draagt bij aan de uitvoering van taken in onderzoeksprojecten of ontwikkel- en verbeterplannen.

CanMEDS 5: Maatschappelijk handelen

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van maatschappelijke verantwoording vanuit de werksetting van het kind volgens wet- en regelgeving. Bevorderen van innovaties in de gezondheidszorg.

De kinderoncologieverpleegkundige:

- 5.1. Heeft kennis van wet- en regelgeving, past deze toe, geeft voorlichting en neemt waar nodig preventieve maatregelen.

Aandachtspunten hierbij met betrekking tot het veiligheidsmanagementsysteem (VMS):

- veilige zorg voor zieke kinderen
- medicatieveiligheid
- psychische en sociale problematiek
- infectiepreventie en epidemiologie
- antibioticaresistentie
- valpreventie
- complicatiepreventie
- risico op ondervoeding
- verwisseling van en bij zorgvragers voorkomen
- juist gebruik van apparatuur conform covenant medische technologie

- omgaan met risicovolle en voorbehouden handelingen wet BIG
- leefstijlbevordering
- melden van incidenten, Veilig Incidenten Melden (VIM)

5.2 Signaleert en informeert de arts bij signalen van (kinder)mishandeling en huiselijk geweld. Heeft hierbij oog voor de invloed van het sociale netwerk van het kind

CanMEDS 6: Leiderschap

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van persoonlijk en intercollegiaal leiderschap.

De kinderoncologieverpleegkundige:

6.1. Kan inhoud geven aan professioneel leiderschap passend bij de dagelijkse beroepspraktijk. Oefent daarbij invloed uit op de operationele werksetting en het persoonlijk functioneren daarin.

Aandachtspunten zijn:

- persoonlijk leiderschap en besluitvaardigheid
- klinisch redeneren
- effectieve beïnvloedingsvaardigheden
- resultaatgericht, innovatief en probleemoplossend handelen
- begrip voor onderlinge verhoudingen
- omgevingssensitiviteit
- empathisch handelen
- netwerken en verbinden

6.2. Neemt verantwoordelijkheid voor de eigen professionele ontwikkeling.

Aandachtspunten zijn:

- Zorgvuldig overdenken van gemaakte keuzes, beslissingen en het eigen handelen, inhoudelijk, procesmatig en moreel (reflectieve beroepshouding).
- In kaart brengen van de eigen beroepsontwikkeling en definiëren van de eigen leervragen (deskundigheidsborging).
- Leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de professionele standaarden.
- Op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen binnen de zorgverlening.

6.3. Draagt als organisatielid bij aan de continuïteit en effectiviteit van de zorgorganisatie.

CanMEDS 7: Professionaliteit

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van de professionele (beroeps)ontwikkeling en kwaliteitszorg.

De kinderoncologieverpleegkundige:

7.1. Neemt verantwoordelijkheid voor de eigen professionele ontwikkeling. Voert werkzaamheden uit op een integere, oprechte, professionele en betrokken wijze.

Aandachtspunten zijn:

- Reflectie op het beroepsmatig handelen.
- Definiëren van leervragen, deskundigheidsborging en feedback.
- Beroepsethiek, beroepscode en professionele beroepsimago.
- Beroepsgeheim.
- Bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Wet- en regelgeving met betrekking tot de privacy persoonsgegevens.

- 7.2. Signaleert en meldt incidenten en bijna incidenten en denkt mee over oplossingen om deze in de toekomst te voorkomen.
- 7.3. Gaat op milieuvriendelijke en duurzame wijze om met materialen en apparatuur passend bij het milieubeleid van de zorgorganisatie.
- 7.4. Voert bedrijfshulpverlening uit volgens richtlijnen en protocollen.
- 7.5. Werkt als professional effectief en doelmatig in de arbeidssituatie en de gehele keten van zorg-, hulp- en dienstverlening.
- 7.6. Signaleert knelpunten in de zorgverlening op afdelings- en organisatieniveau en binnen de keten en doet verbetervoorstellen.
- 7.7. Besteedt de beschikbare tijd en (medische en/of verpleegkundige) hulpmiddelen en apparatuur verantwoord, rekening houdend met kwaliteit en kostenbeheersing.

5. Specifieke bepalingen

5.1 Instroomeisen

5.1.1.

De kernleerroute kinderoncologieverpleegkundige kan worden gevolgd door BIG-geregistreeerde kinderverpleegkundigen en BIG-geregistreeerde verpleegkundigen waarbij de EPA MK-KIN-1 is toevertrouwd.

5.1.2. Voorwaardelijkheden EPA's

Voor het afronden van bepaalde EPA's, zijn andere EPA's als voorwaardelijk aangemerkt, deze moeten behaald zijn voordat de EPA aan de student kan worden toevertrouwd.

5.1.3. Leerarbeidsovereenkomst

De student heeft gedurende de opleiding een dienstverband of een detacheringsovereenkomst bij een CZO-erkende zorgorganisatie.

5.2 Eisen praktijkleersituatie

De werkgever garandeert dat de student de benodigde leerfaciliteiten geboden wordt om bekwaam te worden op het vereiste supervisieniveau.

Bronnen

- CZO Flex Level, Toelichting bijstellingen EPA's Moeder en kind, april 2022, <https://www.czoflexlevel.nl/epas/epas-moeder-en-kind-opleidingen/>
- CZO Flex Level, architectuur, 2020, <https://www.czoflexlevel.nl/nieuw-stelsel/architectuur>
- CZO, opleidingseisen kinderoncologieverpleegkundige versie 1.1, sept 2016
- Huber, M., Jung, H., Persoonsgerichte zorg is gebaat bij kennis van ziekte én van gezondheid. *Bijblijven* 31, 589-597, 2015
- Ten Cate, O., & Wijnen-Meijer, M., In het opleidingsplan voor longartsen wordt nu gewerkt met EPA: wat is dat eigenlijk? *Spreekuur Longziekten*, 9(1), 1-4, 2018
- Ten Cate, O., Chen, H. C., Hoff, R. G., Peters, H., Bok, H., & Van der Schaaf, M., Curriculum development for the workplace using entrustable professional activities (EPAs): AMEE guide no. 99. *Medical Teacher*, 37(11), 983-1002, 2015